

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar**

**Mezei Brigitta
Ifjúságsegítő szak, nappali tagozat**

**Függőség: társ, alkohol, szerek...
A budapesti underground kultúra – Kultiplx**

**Heves Andrea
Pszichológus**

Budapest, 2008.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3. oldal
A Kultiplex.....	5. oldal
Interjú.....	11. oldal
Az ifjúságsegítő feladata.....	19. oldal
Felhasznált irodalom, internetes források.....	21. oldal
Melléklet: Fényképek.....	23. oldal

Bevezető

Záródolgozatom témája a budapesti underground kultúra, és annak szimbóluma a Kultiplex. Nagy problémának tartom, hogy **egyre jobban szűkül az a tér, ahol a fiatalok közösségi életet élhetnek**. Évek óta fennálló szórakozóhelyek zárnak be, helyettük pedig hatalmas monstrumszerű épületek nyílnak, melyek óriási tömeg befogadására képesek. Ezeken a helyeken hiába nyomorognak egymás mellett a fiatalok, mégis elkerülik egymást. Véleményem szerint modern társadalmunknak a korábbiaknál sokkal nagyobb szüksége van olyan helyekre, ahol a közösségek ki tudnak alakulni, és ahol annak tagjai figyelnek egymásra.

Az elmúlt hónapokban egymás után zárták be az alternatív zenének és létformának helyet adó intézményeket. Bezárt a Banán Klub, a West Balkán, az Almássy Téri Szabadidőközpont és most a Kultiplexet is le akarják rombolni. Ezek mind-mind olyan szórakozóhelyek, amelyek hasonló zenei irányzatokat képviselnek. Egyre kevesebb van belőlük. Budapesten már alig találni olyan helyet, ahová a nagy lemezcégek által reklámozott zenék nem jutnak el, és amely az undergroundnak helyet ad. A bejelentés, hogy a Kultit is bezárják, felette a pontot az „i”-re, és a fiataloknak is elégük lett abból, hogy megszűnnek azok a helyek, amiket magukénak érezhettek. Mi marad nekik? Mennek máshová? Otthon maradnak? Vagy az utcán randalíroznak?

Sokaknak csak annyi a véleménye, hogy a „kábitószeres utcagyerekek” maradjanak otthon, vagy menjenek máshová. A kérdés azonban korántsem ilyen egyszerű – főleg mivel azok gyerekeiről van szó, akik így állnak a dologhoz. Szülő és gyerek közti szakadékról van szó. A szülők nem tudják, hová járnak gyermekeik, mit csinálnak szabadidejükben, kikkel barátkoznak. Kommunikációs probléma ez, melyet minél előbb kezelni kell, nehogy visszafordíthatatlanná váljon a folyamat.

Mára a drogprobléma is elvesztette tabujellegét. Teret kapott a sajtóban, sőt enyhülést jelentett az egészségügyi- és kormányzervek részéről, hogy megjelentek a drogambulanciák. A határok megnyílásával pedig egyre nagyobb mértékben váltak elérhetővé az illegális kábítószeres, s ezzel a szórakozás alapvető kellékei lettek az alkohol és a cigaretta mellett.

A társadalom előítéletei ellen küzdenek a különböző szubkultúrák. Lázadással próbálják kifejezni „másságukat”, eltérő véleményüket. A szubkultúrák kialakulásához és fennmaradásához hozzátartoznak bizonyos intézményesülési folyamatok is, mint például a különböző rockklubok létrejötte, az alternatív ifjúsági szórakozóhelyek elterjedése,

különböző, jellegzetes ruhamárkák és -üzletek megjelenése. Az egyes szubkultúrák célja mindig valamilyen társadalmi érték, norma módosítása – például a drogprobléma eltérő módon való kezelése. A különböző szubkultúrákra jellemző a sajátos öltözködés és szimbólumhasználat, esetleg egy meghatározott zenei irányzat követése. Ez viszonyítási pontként is szolgálhat, ami alapján a szubkultúrák meghatározzák magukat. Eltérő értékrendeket követnek. Sőt egyes drogok használata is kifejezetten kötődhet az egyes szubkultúrákhoz.

A fiatalok között egyik legelterjedtebb kábítószer a marihuána, illetve a hasis. E kettőnél a hatás közel azonos: enyhe eufória, elnyújtott tér- és időérzék, nyugalom, feldobottság. Második helyen az amfetamin-származékok állnak, melyek a hétfégi szórakozás feldobott hangulatának előidézésére szolgálnak. Az ecstasy leggyakrabban tablettá formájú, de előfordul por formájában is, szorosan kötődik az underground rave és dance világához. Ezeket követi az LSD (hallucinogén, az érzelmeket pozitív és negatív irányba egyaránt fokozza) és a kokain (fehér por, amit felszippantanak, elszívják, vagy injektálnak). A kábítószer mellett nagy szerepe van még az alkoholfogyasztásnak és a dohányzásnak is. A szerhasználat csökkentése a fiatalok körében nagyon fontos, ennek visszaszorítása nehéz és összetett feladat. Hatásos módszernek tartom, hogy a kultúra bevonásával megtanítsuk a fiatalokat szórakozni és megismertessük őket az igényes, színvonalas, minőségi kultúrafogyasztással. Ehhez azonban szükség van közösségi terekre, azok megszüntetésével pedig csökkentik a lehetséges megoldások számát.

A Kultiplex

A Budapest, IX. kerület, Kinizsi utca 28. alatti épületről mostanában nagyon sokat lehet hallani, olvasni a különböző médiumokban. Zajlanak a viták a különböző internetes fórumokon, és vitatkoznak az önkormányzati képviselők is a fiatalokkal és azokkal, akik kiállnak az épület mellett. Végző döntés egyelőre nem született a Kultiplex jövőjéről.

A Kultiplex története 2000-ben kezdődött. Már ezelőtt is kultúrbázisként működött: először igazi fapados moziként funkcionált, Kinizsi Mozi néven, majd Blue Box-ként üzemelt. Eleinte művészmozi volt, azonban a pláza-mozik átvették a terepet, a Blue Box pedig háttérbe szorult. Később kezdtek „beszivárogni” az alternatív zeneirányzatokat kedvelő fiatalok is. 2000. december 27-31. között ideiglenesen, majd január második felétől állandósult a Kultiplex Művészeti Centrum otthona. Beköltözött a Tilos Rádió is (amely az ország első non-profit közösségi adója is egyben), illetve az Open Film Festival (OFF) ismét elkezdett filmeket vetíteni. Mivel főleg artfilmek mentek, nem volt túl látogatott mozi. Az új Kultit jó minőségű hang- és fénytechnikával ellátott színpaddal, kis- és nagyteremmel, valamint kerthelyiséggel is rendelkezett, melyek falait graffitik díszítették. A Kultit szépen lassan a fiatalok találkozó- és szórakozóhelyévé vált. Filmvetítések, koncertek, fesztiválok, rendezvények tarkították a palettát. Metál, hip-hop, reggae, electro, drum and bass, break beat, kortárs jazz és kísérleti zenék képviselői hódítottak itt éveken át, s nem egy zenekar innen indult a hírnév felé. Sokféle ízlés, változatos közönség volt jelen a nap 24 órájában. Volt, aki ebédelni járt, volt aki egy jó filmet akart megnézni és volt, aki szórakozni jött.

Mivel a Kultit a belváros kellős közepén található, és az épület szomszédságában lakóházak vannak, szinte elkerülhetetlen volt, hogy a környék lakói panaszkodjanak, és levonják a következtetéseiket az underground kultúra képviselőiről. Véleményük érthető, hiszen ők csak annyit láttak, ami kora hajnalban az utcán maradt: a szemétkupacokat, az eldobált borosüvegeket és a sörösdobozokat. Valóban, a fiatalok hatalmas rendetlenséget hagynak maguk mögött egy-egy átszórakozott éjszaka után. A lakosság tehát fölháborodott, és támogatták a szóban forgó „kocsma” – vagy ahogy ők nevezik: drogos tanya – bezárását és lerombolását. Az ötlet, hogy a Kultit le kell bontani, azonban nem a lakosság megnyugtatása érdekében született. Ha csak ez lenne az indok, akkor minden belvárosi szórakozóhelyet be lehetne zárni, hiszen nem csak az alternatív zenei ízlésű fiatalok dobálják el szemetüket. Ez – sajnos – az egész budapesti lakosság jellemzője.

Az évek során a Kulti az underground kultúra szimbólumává vált. Underground-nak tekinthető mindaz, ami „földfelszín alatti”, az általánosan vagy hivatalosan elfogadottól eltérő, kevesek által ismert dolgok jelzőjeként használják, főleg az egyes művészeti ágakban.¹ Azok a fiatalok kedvelték igazán ezt a helyet, akik egy kicsit másképpen gondolkoznak. Eltérően vélekednek a politikáról, az életről vagy akár a kultúráról. Itt egymásra találtak, és jól megvoltak: eszmét cseréltek, művelődtek, szórakoztak. A Kulti közönsége szerette azokat a zenéket, előadókat, amiket itt lehetett látni, hallani. Nagyon sok zenei stílus képviselte magát. Sok neves magyar és külföldi előadó lépett fel a Kultiplex színpadán. Állandó klubok működtek, szinte minden este teltház volt. Megfért egymás mellett a punk, a rocker, a rapper, a raszta, a techno-s stb. Nem számított a bőrszín vagy a vallás. Mindenki önmaga lehetett.

Tény, hogy a szórakozáshoz hozzátartozik az alkoholfogyasztás és a dohányzás is. Nagy probléma azonban, hogy a fiatalok által fogyasztott alkohol többnyire nagyon rossz minőségű, így az jelentős mértékben roncsolja szervezetüket. A rossz minőségű, olcsó borok, rövid italok stb. fogyasztása a legnagyobb veszély – pláne, ha nagy mennyiségben használják. Ennél kisebb, és egyre elterjedtebb problémának tartom a marihuána megjelenését. Annak ellenére, hogy tiltott szer, egyre elterjedtebb. Egy-két alkalommal történő kipróbálását a fiatalok alig tartják kockázatosabbnak az alkalmi dohányzásnál, sőt kevésbé tartják veszélyesnek, mint a napi – akár kisebb mennyiségű – alkohol fogyasztását.² Európa-szerte, sőt világszerte szinte hétköznapivá vált, hogy egy-egy buli alkalmával a fű is igen nagy szerepet kap. Ez nyilvánvalóan nem jó dolog. De melyik lehet veszélyesebb: egy füves cigi elszívása közösen, vagy rossz minőségű alkohol elfogyasztása? És ismét hozzá kell tennem, hogy ez sem csak a Kultiba járókat érinti, hanem minden fiataalt, és minden klubbot.

A Kultiplex alternatív gondolkodásmódjának egyik bizonyítéka, hogy támogatja a fű legalizálását. Például biztosította a Kendermag Egyesület számára a helyszínt, amikor filmvetítésekkel kívánták támogatni a drogliberalizációt. A rendezvényen olyan rendőrök is részt vettek, akik szerint füvet szívni nem bűn. Sodróversenyt is rendeztek: az nyert, aki a leggyorsabban tudott megtekerni egy – nem füves – cigarettát. A Kendermag Egyesület egy magyarországi non-profit civil egyesület, melynek célja a könnyű drogok legalizálása, és minden drog dekriminalizálása. A kábítószerpiac ellenőrizhetetlensége miatt arra akarják rávenni az államot, hogy lépjen be az ellenőrzésébe. Ezáltal pedig csökkentsék a rossz minőségű anyagok elterjedését, és használatát, illetve, miután már nem büntetnék a

---

¹ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Kult%C3%BAra> (2008. 04. 10.)

² Demetrovics Zsolt(2001.): Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 84. o.

fogyasztót, büntetlenül lehetne beszélni a témáról – esetleg megoldást találni a drog ilyen széles körű elterjedésének visszaszorítására. Mára már hagyománnyá vált, hogy a kannabisz dekriminalizálását támogatók minden évben kivonulnak a Margitszigetre, és békésen tüntetnek. Ez egy nemzetközi demonstrációsorozat (Million Marihuana March) része. A tüntetés fesztiváljellegét a sok koncert biztosítja. A lefoglalt területet kordonokkal veszik körbe, ahová a rendőrök nem lépnek be, de kívülről vigyáznak a tüntetőkre. A demonstráció után a Kultiplexbe vonultak át a tüntetők, és ott folytatták hajnalig, amit délután elkezdtek. A dekriminalizáció lényege, hogy egy tevékenységet kivonnak a bűncselekménynek nyilvánított tevékenységek köréből. Ezt gyakran a társadalom erkölcsi nézeteinek megváltozása okozza.³ A legalizáció ezzel szemben a drogokkal való szabad kereskedelmet takarja, vagyis, hogy az állam legálissá teszi a kábítószer kereskedelmét, s ez azt is jelenti, hogy adóköteles és persze ellenőrzött terméké válnak egyes kábítószer. A hatályos magyar törvények ugyanis tiltják a marihuána (és a többi kábítószer) terjesztését, valamint bármiféle használatát (beleértve az orvosi használatot is). A Büntetőtörvénykönyv különbséget tesz a kereskedői és a fogyasztói magatartás között. A Btk. 282/A. §-ban bünteti a kábítószer kínálatát, az azzal történő kereskedelmet, és egyben bünteti a kábítószer fogyasztását is. Azzal azonban, hogy törvényen kívülre helyezi a kábítószer témáját, és bünteti a fogyasztókat, nem szünteti meg a problémát, hanem csupán ellehetetleníti, hogy megfelelő megoldást találjanak a drog kérdésre. Rendkívül fontosnak tartom, hogy úgy lehessen beszélni erről a kérdéstről, hogy a felszólalókat, a fogyasztókat ne büntessék érte. Szerintem csak úgy lehet megoldani egy problémát, ha azt a gyökereinél kezeljük, és nem tiltással próbáljuk semmibe venni az olyan problémák létezését, melyek igenis léteznek, és egyre jobban elterjednek.

A Kultiplex nem csak szórakozóhely, hanem valóban egy kulturális intézmény. Például itt került megrendezésre 2006. április 21-22.-én a Szimbiózis Napok nevezetű rendezvény. Ez egy kulturális antropológiai összejövetel, melyen kerekasztal-beszélgetésekkel folyóirat- és könyvadásokkal, kézműves műhelyfoglalkozásokkal, kiállításokkal, film- és táncbemutatókkal, koncertekkel, hajnalig tartó partival próbálták bevonni a szélesebb közönséget a kulturális antropológia kutatási irányainak világába. Foglalkoznak a távoli népek és a közelünkben élő közösségek kultúrájával, életmódjával. Egy ilyen rendezvény sokban hozzájárulhat a fiatalok művelődéséhez, ezért szükség van az olyan helyekre, ahol ezek a dolgok teret kapnak.

---

³ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Dekriminaliz%C3%A1ci%C3%B3> (2008. 04 10.)

Emellett a Multiplexben található a Tilos Rádió stúdiója is. A rádiót jelenleg a 90.3-as frekvencián lehet fogni Budapest egyes kerületeiben, internetről azonban bárki bárhol elérheti. Érdekes, hogy nem csak Magyarországon hallgatják, hanem a világ szinte minden részén. Sok botrányt lehetett hallani mindenféle médiumon keresztül a Tilosról. Sokak szerint túl szabadszájú a Rádió. Viszont nem hagyható figyelmen kívül, hogy Budapest kulturális életéből immár kitörölhetetlen a Tilos. Ezt bizonyítják a műsorok, a partik és a Tilos Rádió nevelődött DJ-k. Az adások nagy része élő, reklám- és szponzormentes. Vannak zenés és beszélgetős műsorok is. A műsorvezetők mellékállásban „dolgoznak” itt, fizetést nem kapnak. A rádiót a Tilos Rádió Alapítvány üzemelteti, illetve némi bevételhez jutnak az adók 1%-ából származó jövedelmekből, Európai Unió pályázatokból, és különböző Tilos-bulikból. Bevételek biztosít még az évente egyszer megrendezésre kerülő Maraton, melynek során a Tilos szimpatizánsok adakozhatnak a Rádióknak, és támogathatják működését. Nemcsak pénzzel lehet azonban támogatni, hanem esetleg bútorokkal, lemezekkel vagy akár önkéntes munkával is. A hallgatók pedig támogatják is őket, ezzel pedig biztosítják a Tilos fennmaradását, és bizonyítják azt, hogy nagyon is szükség van az efféle „föld alatti szabadszájúságra”. A Tilos élete sem volt botránytól mentes. Vegyük például a közismert Barangó-botrányt. Az egyik műsorvezető az egyik adás során a keresztények kiirtásával tréfálkozott. Nem is maradt a rádió büntetlenül. Összeült az Országos Rádió és Televízió Testület, és döntöttek a Tilos büntetéséről, végül 30 napra függesztették fel a műsorszolgáltatást. A szankció miatt is viták kerekedtek, de azzal mindenki egyetértett, hogy Barangó mondata felháborító, és nem helyénvaló. Viszont a Tilos egyik alapelve, hogy bárki – akár az utcáról bekerülve – szerepelhet az adásban. Meglátásuk szerint a szólásszabadság elvesztését jelentheti, ha ezen változtatnak, és korlátozzák, ki mit mondhat. Emellett a Tilos kulturális közvetítőként is működik. Minden hónapban tartanak egy hétnapos tematikus hetet. Legutóbb az Ősi Kultúrák Hete (2008. január 26.-tól február 3.-ig), a Közel-Kelet és Iszlám Kultúra Hete (2008. március 7.-tól 14.-ig), illetve az Afrika Tematikus Hét (2008. április 15.-tól 19.-ig) volt. A rádió kultúratámogatási tevékenysége kétségbevonhatatlan.

A Tilos hozzájárult a Multiplex szabadszellemeiségéhez, és közvetíti annak világról alkotott elképzeléseit. A kettő azonban nem ugyanaz, de szorosan összekapcsolódtak. A Rádió különböző okok miatt elköltözött a Kultiból, így szétesett valami, ami eddig összetartozott, és nagyon jól működött.

A Kultúra bezárásának oka – ahogy azt korábban említettem – nem a körülakók megnyugtatója és a panaszok enyhítése. Egészen más okai vannak. A Multiplex mögötti Markusovszky tér Üllői úti szegélyét eladták egy ingatlanfejlesztőnek, aki erre a területre

építkezni akar. Az építkezés miatt azonban csökkenne a kerületben lévő zöld terület mennyisége, így kompenzációként a Kinizsi utca 28. alatti épületet, a Kultit bontanák le, a helyére pedig parkot telepítenének. Az, hogy valóban így lesz-e, nem tudni, mert még zajlanak a viták. Az épület fennmaradása melletti érv az is, hogy hordoz bizonyos műemléki jegyeket. Első ránézésre talán érdektelen, alaposabban szemlélve viszont bauhausos kockája elég karakteresnek mondható ahhoz, hogy műemléki védelmet kapjon. Ellenérv azonban, hogy sokan nem tartják szépnek ezt a „kockaházat”. Viszont nem hiszem, hogy csak az számít műemléknek, ami szép (hiszen a szépség relatív fogalom). A zöld területet pedig talán lehetne máshol is pótolni.

Január 10. és március 1. között a Kulti Dózer Fesztivál néven futó rendezvénysorozattal búcsúzott a nagyközönségtől, ahol szinte minden olyan hazai zenekar és DJ fellépett, akik valaha a Kulti színpadán álltak. A fesztivál minden rendezvénye ingyenes volt, másfél hónapon át búcsúztak Budapest egyik legjelentősebb kultúrcentrumától. A buliba külföldiek is beszálltak: a Boon zenekar (Németország), az Emunah (Nagy-Britannia), a Chiki Liki Tu-a (Szlovákia), a Flowers For Whores (Csehország), Mad Caddies és a Shattered Realm (USA). A hazai underground szcéna jelentős része is jelen volt: a Beat Dis, a Brains, DJ Cadik, Copy Con, a Heaven Street Seven, a Love Alliance Soundsystem, a Korai Öröm, DJ Palotai, a PASO Soundsystem, MC Zeek stb. Mind-mind olyan előadók, akikre a magyar hallgatóközönség büszke lehet. Többek között ezek azok a zenészek, akiktől elvesznek egy olyan klubot, egy olyan fellépőhelyet, amelyet már ismertek, ahová visszajártak (nem csak fellépni, hanem szórakozni is) és amit szerettek.

Megdöbbenő volt számomra az, amit a fiatalok tettek kedvenc helyük fennmaradásáért: összefogtak, és megpróbálták fellépni annak érdekében, hogy megmentse a Kultit. Az épület melletti játszótér rendbetételével kezdték: néhány fiatal saját zsebpénzét arra költötte, hogy a játszóteret megtisztítsák, az eldobált csikkeket összeszedjék, a padokat lefessék és virágokat ültessenek. Ők tettek valamit a város szépségéért. Ők azok, akiről a „szomszédság” azt állítja, hogy semmire kellő drogosok. A kezdeményezés nagyon szép gesztus volt, de nem hatottak az önkormányzatra. Tüntetésbe és aláírásgyűjtésbe kezdtek. A tüntetésre 2008. március 6.-án került sor. Részt vett Nagy Feró (a Beatrice nevű zenekar frontembere), Bakács Tibor Settenkedő (aki szimbolikusan gitárt is tört), Novák Péter, illetve több zenész is. A Markusovszky téren több százan gyűltek össze. Az egész magyar underground kultúráért tüntettek. A küzdelmet nem adták fel: még Gyurcsány Ferencnek is írtak egy nyílt levelet, hogy lépjen fel a hazai kortárs kultúra szimbólumának megmentéséért. A miniszterelnök ugyanis egyik beszédében kijelentette, hogy: „újra élettel kívánjuk megtölteni a közösségi

kulturális intézményeket, művelődési köröket és házakat, ezért átfogó művelődési ház felújítási programot indítunk, és jelentősen növeljük a közművelődés költségvetési támogatását. Fektessünk be a tudásba és a műveltségbe, áldozunk erre többet európai és nemzeti forrásainkból. Éppen ezért jövő évi költségvetésünkben az ideinél mintegy ötven milliárd forinttal többet tervezünk ilyen célokra”⁴. Ez alapján tehát joggal várják a támogatást. Az épületre birtokvédelmet is kértek, melynek ügyét 2008. április 24.-én zárják le, végső döntés tehát csak ekkor születik majd. A fiatalok pedig reménykednek, és bíznak az önkormányzat helyes döntéshozatalában.

A Kulti az alternatív kulturális élet egyik színterének számított, egy barátságos közösségi tér, egy karakteres kulturális csomópont volt. Jelentősége szellemiségében rejlik. A fiatalok maguk alakították, és tették olyanná, amilyenre szerették volna, így magukénak érezték, és jellemezte is őket. Bezárása az underground vonal nagy törése lenne, hiszen ez nem csupán egy épület, hanem egy jelkép, melynek lerombolása egy gondolkodásmód, egy életszemlélet és egy kultúra lerombolása is lenne.

---

⁴ <http://www.euroastra.hu/node/10068> (2008. 04. 12.)

Interjú

Interjúmat Bakács Tiborral készítettem, aki többek között az Élet és Irodalom, a Magyar Független Film Szövetség és a Tilos Rádió munkatársa, kritikus és újságíró egyben.

– Mesélne egy kicsit a Kultiplx kezdeteiről? Milyen volt eleinte? Hogy indult be a hely?

– 1951-ben már mozi volt itt. Amikor 1985-ben a Bakáts térre költöztem, én is a Kinizsi Moziba jártam. Nagyon olcsó volt a mozijegy, 3 Ft. Igaz, hogy fapados mozi volt – tényleg fa székek voltak –, de azért egy laza héten, ha egy 10-est rászántam a mozira, az 3 film volt. A filmműveltségemet én részben innen szereztem. Nem tudom, hogy volt-e szándékos oka annak, hogy alapvetően orosz filmeket játszottak, de tényleg főleg azok mentek – nyilván az orosz megszállás alatt az orosz kultúrát támogatták, de azért az orosz filmművészet nagyon fontos volt.

Aztán jött a felszabadulás, és a mozik nagy része bezárt. Érdekes módon ez túlélte. Majd egy filmes páros megalapítja itt a Blue Box mozit. Ennek kicsi filmtörténeti jelentősége is van: Kozák András itt forgatta Blue Box című filmjét. Már akkor elkezdődik az underground, meg az alternatív szórakozás. Talán azért, mert zárt termek vannak, amikben nincsenek ablakok. Ez azért fontos, mert a hang nem hallatszik ki – és általában az a probléma, hogy a lakosságnak két része van: aki szórakozik, és aki nem. Aki pedig nem, az gyűlöli azt, aki szórakozik.

Én először itt láttam pogot, a Blue Box-ban. Először elég rémületesnek tűnt, aztán azóta rájöttem, hogy amennyire ijesztő, annyira játékos is. Ekkor nem volt nagyon népszerű a hely.

Majd Gerendai Károly (aki a Szigetet, a Volt Fesztivált stb. is csinálja) bérbe vette az épületet, és barátaival létrehozott egy többfunkciós helyet. A moziterem sokáig működött, de már inkább tekinthető szórakozóhelynek, mint mozinak. Mindig voltak mozilátogatók, de ez nem volt jelentős – miután művészfilmeket vetítettek, nem közönségfilmeket. Kint, bent volt fellépőhely. A kerthelyiséget nagyon fontosnak tartom. Ez romkocsmá, ami annyit jelent, hogy a teret azok alakítják, akik benne vannak. Nagyon komoly graffiti munkák láthatók a falakon kívül-belül – nem tudom, meddig, mert, ha lebontják, ezek sem lesznek.

Oda költözött a Tilos Rádió is, ami nem a Kultiplx része, de szoros szövetségben volt vele.

– Kik látogatják a Kultiplexet?

– A genius lociról beszélünk, a hely szelleméről. Azt, hogy milyen egy hely, mindig több dolog határozza meg, például az, hogy kik járnak oda. Az angol, az amerikai, a francia stb. undergrounddal tartott kapcsolatunk miatt nagyon sok premierszerű koncertet láthattunk. A kultúra hátrányos természeténél fogva a heavy metal-osok egyik központi fellépőhelye lett. Ez azért is érdekes, mert itt, a Tilos Rádióban senki nem játszik heavy metal-t. Nagyon megszerettem őket, mert hiába üvöltöznek mélyen, alapvetően ezek kedves, humánus emberek. Azt gondolom, hogy ha húszévesen nem ilyen vagy, akkor negyven éves korodban egy perverz gyilkos leszel.

– Beszéljen egy kicsit a fiatalok szórakozási szokásairól. Ön szerint a drog és a buli feltétlenül összetartoznak?

– Sajnos igen. Drog ugye mindig volt a történelemben, de nem volt a világon. Világjelenséggé vált a drog. Van egy olyan jelentés, hogy lényegében Európán belül bárhol legyél, 25 percen belül bárhol droghoz jutsz. Így is van. Ez egyrészt a szervezett bűnözéssel van összefüggésben. Másrészt van egy metafizikai háttere is ennek a világjelenségnek: a boldogtalanság. Ha a társadalmi utak, a karrierlehetőség rövidebbre vannak szabva, akkor a lélekben kialakul egyfajta reménytelenség-érzés, hogy „mi lesz az én boldogságommal?” Ezt a drog nagyon jól „megoldja”. Azt mondja, hogy itt és most megadja. A jó és a rossz összetapadva jelenik meg benne. A drog olyan, mint a vallás. Az más kérdés, hogy nem istentől jön, ezért kvázi súlyos következményei lesznek, és bele lehet halni a drogba. Vagy a boldogtalanságba... – mindegy, hogy mondom.

– Mit lehet tenni Ön szerint a drogok terjedése ellen?

– Ez nem ott kezdődik, hogy a drogfogyasztókat megtaláljuk – például a Kultiplex környékén –, hanem az lenne a szerencsés, ha a drogterjesztőkkel és a szervezett bűnözéssel állnánk harcban. De nem ez történik.

A drog még mindig olcsóbb, mint sok minden más. Sajnos azt kell mondanom, hogy ahhoz, hogy valaki egész este jól érezze magát – aki mondjuk egy belvárosi helyen van –, az súlyos ezer forintokba kerül. Ehelyett nagyon rossz minőségű alkoholokat isznak a fiatalok. Ezt például látom, és érdekes, hogy emiatt nem aggódik senki.

A Kulti nagyon fűpárti. És elég komolyan gondoljuk. Nekem van egy heroinista félórám, amikor én próbálok a heroin ellen küzdeni. Növekszik a fogyasztók száma – ezért is. Másrészt, nagyon nagy a halálozási arányszám. Harmadrészt pedig az, amit összerosznak, az rendkívül veszélyes. Tehát, hogy ha valaki füvezik, arra azt mondjuk, hogy beléptető drog a kokainhoz, meg a heroinhoz. Ez nem igaz. A drogok hatása nagyon különböző. Nem mindegy, hogy mi történik veled: a szíved megy tönkre a speed-del, az agresszivitásod

növekszik, és a magatartás a külső világ felé megváltozik, vagy elszívsz egy füves cigit. Az teljesen más.

A Tilos Rádióban is dolgozó Juhász Péter szinte egyedül vívja ezt a forradalmi harcát. Megjelent a bíróság előtt. Nem tagadta, bevitte. Utána jött egy hosszú lánc, amikor maguk a füvesek jelentették fel magukat. A rendőrség körülbelül 187 feljelentés után azt mondta, hogy na akkor ezt hagyjuk abba. A rendőrök számára nyilvánvalóvá vált, hogy értelmetlen a fogyasztót büntetni. Ezzel szemben az amerikai büntetés-végrehajtás abban szenved, hogy a börtönök 1/3-a nem bűnözőkkel, hanem drogosokkal van tele, akiből a börtönben bűnöző lesz, mert kitanulják. Ez nekik olyan, mint egy egyetem.

Én például nem tudom, hogy a fiatalok körülbelül mit tudnak a drogról. Nyilvánvalóan nagyon hitetlenek az olyan előadások, ahol olyan beszél, aki még nem próbálta. Hogy fogja ő elmondani jól, hogy mi a jó és mi a rossz a drogban? Szoktam tartani drogfelvilágosító órákat iskolákban. Megpróbálom elmagyarázni, hogy miről van szó, mert nem értik. Próbálom velük megértetni, hogy mennyire eszközszerűen használja a drog magát a személyt.

Ha el van tüntetve, törvény alatt vagy törvényen kívül van a droghasználat, akkor bármi megtörténhet. Ha viszont nyilvános, ellenőrzött, akkor azonnal jobb a helyzet. Hiszen nem tudsz szembenézni ezzel a kérdéssel, ha állandóan büntetnek érte. Amikor a rendőrség azt gondolja, hogy a büntetés az, hogy a szórakozó gyerekek zsebeit kipakoljuk, akkor nagyon rosszat tesz. Lényegében körülbelül ez történik. Így nem lehet normálisan védekezni a drog ellen. A gyerek nem mer elmenni az orvoshoz, mert attól fél, hogy az feljelenti.

A Kendermag-tüntetés politikai kérdéssé válik, amikor megjelenik vele szemben egy politikai csoport. Ez annyira nonszensz. Az ember nem politikai nézeteinek megfelelően fogyaszt drogot.

Magyarország az az ország, ahol a válások aránya nagyon magas, és az iskolába járó gyerekek felének elváltak a szülei. Mi lenne, ha ezt a problémát próbálnánk meg kezelni? És akkor lehet, hogy a drogozás is visszaszorulna. De így nem ez fog történni. Csak úgy tudod elvenni a drogot, ha adsz helyette mást.

– **A Kulti ad helyet a Tilos Rádióknak is. Kik hallgatják főleg?**

– Nagyon helyes, de egyben az egész életemet is megszorította, hogy nem mérjük a hallgatottságot. Ez abból fakad, hogy ne számítson a tetszési index. A kapitalizmus logikája a tömegesedés: az érték az, amit sokan néznek, sokan hallgatnak. Pedig ez nem igaz, ez butaság. Ezért lehet nálunk mind a mai napig kínai adás. Nem tudjuk, hogy miről beszélnek,

de azt gondoljuk, hogy az a joga megvan az itt élő kínaiaknak, hogy ezt hallgassák – ha nem is tudjuk, mennyien. Nem fogjuk mérni a hallgatottságot, mert nem ez számít.

A Tilos Rádió interaktív, bárki betelefonálhat. Nem vagyok biztos abban, hogy csak a fiatalok hallgatnak minket. A múltkor egy 75 éves bácsi emelt kagylót.

Van egy világtérkép, amin látod, hogy interneten hol hallgatják. Nagyon jó érzés, amikor látom, hogy valaki Új-Mexikóban, vagy Ausztráliában hallgat. Ez visszaigazol, hogy értelmes, amit csinálunk.

A Tilos Rádió nem ugyanaz, mint a Kulti, mert a Tilos Rádiót virtuálisan is el tudják tartani a hallgatói az által, hogy 1%-ot adnak. Erre nagyon büszkék vagyunk, mert tényleg eltartanak. „Vicces”, hogy azt a pénzt, amit „beszedünk”, azt odaadjuk az államnak műsorszolgáltatásért. Fizetést persze nem kapunk. Az alapelvek: hogy nem mérjük a hallgatottságot, hogy nincsen fizetés, mert akkor ez tönkre is tenné az egészet.

– **Tilos és a kultúra viszonya...**

– Alapvetően a Tilos Rádió radikálisan liberális beállítottságú. Idevonzza azokat a figurákat, azokat a zenéket, ami máshol nem nagyon van.

Most lesz az Afrika Tematikus Hét – különböző kultúrák találkoznak. Egy ilyen Európában felvetni ezt a gondolatot, nagyon merész dolog. Nemhogy Magyarországon... A múlt hónapban pedig Iszlám Hetet tartottunk.

Volt olyan, hogy különböző nézetű emberek beszélgettek egymással, akikben csak a szeretet a közös. Ettől életveszélyessé vált a műsor: bent ült egy ateista, egy buddhista, egy katolikus és egy kemény zsidó. Hét éve nálunk a zsidó föl vállalta a zsidó identitását. Ilyen értelemben avantgárdok voltunk.

Az ORTT elleni örökös hadakozás a Tilos. Nagyon sokszor úgy kezdtem az adásaimat, hogy márpedig az ORTT-t el kell törölni. Mind a mai napig azt gondolom, hogy sajtószabadság a Tilos óta nincs Magyarországon. A sajtószabadság az, hogy a sajtó ellenőrzi a politikai hatalmat. De nálunk fordítva van. A cenzúra a politikai pártokat védi. Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy nincsen véleményezési joga az ORTT-nek. A jogkövetői magatartás azonban nem képviselhető akkor, ha van egy alkotmánybírósági döntés, ami senkit nem érdekel.

– **Vége a Kulti történetének?**

– Még nem biztos, hogy elesett a Kulti. Én nyomtam egy harcos forradalmat, de van egy jogi vonal is. A jogi vonal is ment lassan. Magyarországon káosz van, nehéz valakinek az értelmére hatni. Pedig próbáltam a politikusok gondolkodására bízni a döntést. Azonban a szemembe hazudtak.

Nyilván, ingatlanlobbi áll a háttérben. Van egy terület, amire azt mondják, hogy építeni fognak. Egy park helyére építik ezt, majd a főnálló, egyébként műemlék jellegű épületet, ami áll, le akarják dönteni, hogy park legyen. Válságos ez az egész, mert csupán a pénzről beszélünk, arról hogy mennyi pénz nyerhető. Tehát fel kell építeni egy szállodát, ami rengeteg pénzt termel, de miután meg van határozva, hogy egy kerületen belül mennyi zöld területnek kell lennie, kijelölik ezt a helyet.

Az ő szemükben nincs profittermelő oldala a mi tevékenységünknek. Miután egy ingatlanbizniszről van szó, pontosan a profitot sajnálják. Ez nekem nehezen elfogadható, hiszen a profitot nem csak rövidtávon, hanem hosszútávon is lehet képezni. És az, hogy mennyi profitot állítottunk elő azzal, hogy a Radio Café, a Petőfi Rádió, a Rádió Q DJ-i mind innen származtak el, az az ő szemükben nem számít. A kultúrában alapvetően a probléma az, hogy mekkora az az időtáv, amit nézek, hogy mit tekintünk értéknek.

Azt gondolom, hogy a jogkövetői magatartást is csak mi tartottuk be. A jogkövetői magatartás nagyon nehezen keresztülvihető, ha maga az állam, a szabályok nem jogkövetők. Tehát a jogkövetésnek is csak akkor van értelme, ha nem hazudik a másik fél. A jogkövetői magatartás feladását jelentette a gitártörés és a tüntetés. El akartuk foglalni az épületet, de megelőzött az önkormányzat – a kijelölt határidővel ellentétben, pár nappal hamarabb szállták meg az épületet. Elmentünk volna odáig is. De ez azért van, mert már nem látjuk értelmesnek a jogkövetői magatartást. Évek óta azt tesszük, de már úgy érezzük, hogy nincs se jog, se igazságosság.

– Ön szerint mi lesz a Kultiba járó fiatalokkal, ha bezárják ezt a helyet?

– Igazából a Kulti jelentősége akkor vált nyilvánvalóvá, amikor be akarták zárni. Ez nekünk is furcsa volt. Hogy mennyi embert érint, kinek fontos, miért fontos, az nem volt világos. De pont ez a kemény fellépés kicsit világossá tette. Jó volt, mert belülről megerősített minket pont akkor, amikor éppen leverték a fejünket. És egyébként mind a mai napig folyik a heroikus küzdelem. Kiabáltam, mert azt hittem, hogy ha megfelelő módon kiabálok, vagy nyafogok, akkor az hat a politikai döntéshozatalra. Semmilyen szinten nem hatott rájuk. Ami azért elgondolkodtató. Ez az alapvetően jobboldali politikát megvalósító kormány sem a szociális, sem a liberális értékekkel nem foglalkozik.

Szerintem a politika is arra játszott rá, az volt számára a lényeges, hogy erről a helyről negatív képet fessenek. Sikerült. Egyébként nem mindig van alapja az ilyen rágalmaknak. De beszéljünk őszintén és tisztán: soha nem volt feljelentve a Kultiplex. Amikor elindul a bontás körüli politikai manipuláció, akkor hozzák fel indokként, hogy ez egy nagyon zűrös, nagyon

alternatív társaság jár ide. De mi erre azt mondtuk, hogy legalább egyszer fel kellett volna jelteni. Háromszor mérték be a hangot, mindig határérték alatt maradtunk.

Nyilvánvaló számomra, hogy olyan Magyarország-képet akarnak kialakítani (itt kultúráról, meg helyről beszélek), ami nem felel meg az én elképzeléseimnek vagy vágyaimnak. Talán azért is, mert túl sokat utaztam. Budapesten nyílnak nagyon drága, és turizmusra hajazó helyek (a turizmusunk mérhetetlen mennyiségben csökkent). Szerintem nem jó egy olyan városban élni, ahol nincsenek ilyen helyek, mint a Kulti. Ha az ilyen helyeket megszüntetik, akkor azok, akik szeretnek ilyen helyekre jönni, azok nem jönnek. Ne gondoljuk, hogy a pénzes emberek feltétlenül olyan helyekre akarnak jönni, mint a szállodák. Sőt, igenis van, akit nem érdekel a csillogás, hanem ahelyett egy csomó más dolog érdekli, és nem csak a drága helyekre kíváncsiak.

De nézzük inkább a gyerekek oldaláról. Amikor ez a Kultiplex bezár – ha be fogják zárni –, akkor válik számomra nyilvánvalóvá, hogy valami nagyon erős generációs szakadék van a szülők és a gyerekek között. Ez valószínűleg, egy kommunikációs szakadék. A szülők nem tudják, hová járnak, mit csinálnak, mivel szórakoznak a gyerekek. Nagyon sokat vagyok fiatalok között, nagyon sokat beszélgetek velük, és rájöttem, hogy például nincsen pénzük. Ez azért nagyon lényeges, mert a szocializmusban nem kellett, hogy pénzed legyen, és úgy is lehetett „csajozni”. Ez megváltozott teljesen. Egyre kevesebb hely lesz Budapesten, ahol a fiatalok találkozhatnak (az iwiw sok problémát megoldott, de utána konkrét téren is kell találkozniuk). Azt látom, hogy a színvonaltalan sörözők mélyére jutottak le a fiatalok, ahol nyilván magukhoz veszik a szükséges alkoholmennyiséget, és kényszerűségből a törzshelyük. Elfogy az olyan hely, ami rájuk hasonlít. Én mindig itt ebédeltem, jó volt a szakács. Nagyon kevés az olyan hely, ahol bele tudtam szólni az étlapba. Itt bele tudtam. 600-800 Ft volt a menü, de a leves is, meg a második is jó volt. Lehetett kutyát behozni. Ha van kutyád, viszed magaddal. Ide olyan kutyatartók jártak, akik szeretik, és nevelik a kutyájukat – tehát nem haraptak. Itt nem ez a nyereszkedő szemlélet volt a jellemző.

– **Mi történik az underground kultúrával, ha nem lesz Kultiplex?**

– Nem létezik kultúra hagyományörzés nélkül, ha az előző tíz évben nem fektetnek be. Mindig valami valamire ráépül. De itt a pénz számít, és nem az érték. Nem tudom már, hogy mi az érték. Nekem hét éve van ez az adásom, a Honty és Hanna. A kultúrát a hagyományörzés táplálja, ez a hét, nyolc, tíz, tizenöt év. Például Palotai élete is erről szól. Ő már lebénult ebben a küzdelemben. Ingázik New York és Erdély között, rettenetes azt lelkileg átélnie, hogy ha például elmegy Pozsonyba, ott számít, itt meg semmit. De így van ezzel Yonderboi, a Zagar és még sokan mások. Ha nyugat visszaigazolja, hogy üt, akkor üt, akkor

rendben van, és itthon is elfogadjuk. De itthon hogy igazoljuk vissza, ha nincsenek ezek a helyek? Ha a visszaigazolási pontok megszűnnek? Majdnem lehetetlen visszafordítani a folyamatot, ha fölszámolják a helyeket, mert újra kell alapozni. Ezt talán nem is lehet megcsinálni még egyszer. Az életemből mintegy 10-15 év ment el erre az alternatív, vagy underground kultúrára. Ki lehet ütni ezt a társaságot, de még egyszer kell 15-20 év egy embernek, hogy ezt újra felépítse.

Nem csupán ennek a helynek, hanem az egész magyar alternatív kultúrának a szétbombázása ez. Nem jó az a gondolkodás, amely azt mondja, hogy ott a Gödör. Kicsit ugyan hasonló a zenei ízlése, programja, de nem ugyanolyan. Pontosán azért, mert nincs kerthelyisége, nincs vetítőterme. Nem ugyanaz. Mondhatom azt, hogy nincs alma, egyél körtét. Gyümölcs mindkettő, de lényegi különbség van az alma és a körte között.

Zenészek panaszkodnak, hogy nincs hol fellépni. Amíg léteztek a művelődési házak – mindegy, milyen rossz állapotban –, föl lehetett lépni. A művelődési házak bezárásával nem termelődik ki egy újabb színtér, vagy paletta.

Amikor a Kultiért harcoltunk, föltűnt Szabó György, aki a Trafót csinálja. Ő is ugyanezekkel a problémákkal küszködik, csak ő nem zenei, hanem színházi szinten. Megkérdezte, hogy miben tud segíteni, de az egyik nyomorult a másikon nem tud segíteni. A fesztiválszervezőknek is hasonló problémái vannak. Tehát nem egyetlen helyről, hanem egy gondolkodásmódról, vagy egy kultúrpolitikáról van szó, amit most jelen pillanatban katasztrofálisnak tartok, mert nem törődik a jövővel. 15 éven keresztül próbálkoztunk, hogy a kultúra finanszírozása ne egy évre szóljon. Semmilyen politikai fórumon nem sikerült. Így, ha valamit építeni akarok, mindig csak egy évre gondolhatok. A jégen-mozgás lett a kultúra alapja.

A Bakács Tiborral készített interjúm megerősített abban, hogy a KultiPLEXhez hasonló szórakozóhelyekre milyen nagy szüksége van a fiataloknak, és nem szabad, hogy a gyors profit miatt a kultúra háttérbe szoruljon, hiszen azok a fiatalok, akik ilyen helyekre járnak, igenis az egész magyar társadalom és gazdaság hasznára válnak. Ennek a haszonnak pedig nem kell feltétlenül pénznek lennie. Sokkal kifizetődőbbnek tartom azt, ha egy fiatal később gondolkodásával, munkájával, művészetével stb. tesz hozzá az ország fejlődéséhez. Ez valószínűleg egy hosszabb ideig tartó folyamat, de sokkal többet ér a gyorsan megszerezhető millióknál. Szerintem ezt is szem előtt kellene tartani.

Az előítéletesség ellen pedig tennünk kellene valamit, nyitottabb gondolkodásra lenne szükség, hiszen nem feltétlenül rossz az, ami egy kicsit – vagy teljesen – más a megszokottnál. Meg kell tanulni elfogadni egymást, és akkor talán rádöbbennénk, hogy az, ami eltér a mi gondolkodásmodunktól, nem is olyan rossz. Így könnyebben lehetne együtt élni. Éppen ezt tartom az alternatív gondolkodásmód egyik alappillérenek.

A droprobléma kezeléséhez pedig meg kell keresni az okokat, ami valószínűleg nem csak egy dolog. Az egyéni boldogtalanságon keresztül, a kilátástalanságon át ok lehet akár az is, hogy a fiatalok szeretnének valahová tartozni, és azért élnek a különféle kábítószerrel, hogy érezzék, nincsenek egyedül, vagy az is lehet, hogy lázadni akarnak valami ellen. Ennek megoldásához nagy szükség van a szülőkre is, akiknek le kell ülniük gyermekeikkel, és meg kell ismerniük őket.

Mindebből arra a következtetésre jutottam, hogy építeni kell, nem pedig rombolni. Be kell fektetni a kultúrába, hogy az később hasznot hozzon a Magyarországon élő felnőtteknek és fiataloknak egyaránt.

Az ifjúságsegítő feladata

Az ifjúságsegítő alapvető feladata a fiatalok szociális és kulturális módszerekkel történő aktivizálása, a helyi társadalom, és a helyi közösségek támogatása. Rendkívül fontos a szubkultúrák közötti kapcsolat kiépítése, és annak megtartása is. Ahhoz, hogy ezek a kapcsolatok létrejöhessenek, szükség van olyan helyekre, ahol a fiatalok találkozni tudnak. Ha egyre kevesebb ilyen hely van – mint például a Kultiplex is –, akkor a fiatalok nem tudnak olyan helyekre járni, ami rájuk hasonlít, és ahol együtt lehetnek.

A diszkók és egyéb, esetleg underground szórakozóhelyek a leggyakoribb helyszínek, ahol drogot kínálnak a fiataloknak. Inkább informálisan terjednek, mint dealer kapcsolatokon keresztül. Tulajdonképpen az ezeken a helyeken megforduló fiatalok potenciálisan ki vannak téve a droghasználókkal való találkozásnak, ebből adódóan pedig maguknak a drogoknak is. A többség tehát rendelkezik legalább néhány olyan ismerőssel, aki próbálta már valamelyik kábítószerrel. Ezért fontos lenne, hogy azok, akiknek nincsenek megfelelő ismereteik az egyes drogokról, hozzájussanak ezekhez az információkhoz, s azt lehetőség szerint ne a már fogyasztó társaktól, vagy használat útján szerezzék meg a fiatalok.

Szórakozóhely és droghasználat között nem ok-okozati viszony van. A drogfogyasztás kialakulásáért nem tehető felelőssé a klubok, így azok bezárása sem oldaná meg – sőt valószínű, nem is javítaná – a droghelyzetet. Az underground közegben egyre nagyobb teret hódítanak az egyszerű dallamú, vagy dallam nélküli, pusztán gyors ritmusokon alapuló zenei irányzatok, s ezzel párhuzamosan az idegrendszer stimulálását elősegítő drogok. Ez a zenei világ, a hozzá kapcsolódó ritmusos, monoton táncsal, önmagában is az extázis, a módosult tudatállapot elérését célozza. A szétválasztás tehát semmiképpen nem történhet meg a szórakozóhelyek irányába történő támadás révén. A fiataloknak véleményem szerint pont azt kellene megtanulniuk, hogy a vágyott módosult tudatállapotukat hogyan tudják elérni kábítószeres használat nélkül.

Fontos lenne ezeken a helyeken a kortárssegítés gyakorlatának megvalósítása. Természetesen az információnyújtás nem szűkülhet a fogyasztóhelyekre, de ezeken a helyeken úgy tűnik, fokozott figyelemre van szükség. Ehhez elengedhetetlen természetesen a tulajdonosok, vagy szervezők megnyerése egy ilyen programhoz. Problémát itt az jelenthet, hogy sok tulajdonos tagadja, hogy az ő szórakozóhelyén droghasználat történik. Azokon a helyeken azonban, ahol a kábítószer-fogyasztás nem tabu, sokkal inkább megvalósíthatóan

tartom ezt a fajta drogpreevenciót. A Kultúra bezárásával azonban még egy ilyen „nyitott gondolkodású” helyet vesztenek el a fiatalok és a felnőttek is.

Ifjúságsegítőként szívesen részt vennék egy olyan programban, amely éppen ezekben az intézményekben keresik meg a fiatalokat, és amely a fiatalokat ott célozza meg, ahonnan ők merítkeznek, ahol megtalálják azt a közeget, amihez tartozni szeretnének, és amit követni akarnak. Ezt a megoldást tartom az egyik legcélravezetőbbnek.

A problémakezelés másik módja talán éppen a kultúra bevonása lehetne a hétköznapiakba. Az, hogy minél több olyan hely jöjjön létre, ahol a fiatalok meg tudják valósítani magukat, ahol kiállításokat csinálhatnak és látogathatnak, illetve ahol olyan tevékenységekkel kötnék le őket, amelyeket élveznek és amelyek hasznosak is fejlődésüknek.

Az, hogy egy ilyen intézményt bezárnak, egyáltalán nem könnyíti meg az ifjúság életét, sőt még inkább elvesznek, és még kevésbé találják meg azt, amit keresnek, hiszen csökkennek azok a helyek, ahol találkozni tudnak. Tehát – véleményem szerint – nagyon sok olyan helyre van szükség, amilyen a Kultúra, így azokat nem bezárni kellene, hanem épp ellenkezőleg: segíteni kellene fennmaradását, és még több hasonló kulturális intézmény létrehozását kellene támogatni.

Felhasznált irodalom

1. Demetrovics Zsolt (1998): *Drog és Disco Budapesten. Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szociodemográfiai jellemző és drogfogyasztási szokásai*. Kutatási beszámoló, Budapest, Budapesti Szociális Forrásközpont
2. Demetrovics Zsolt (2001): *Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein*. Nemzeti Drogmegelőzési Intézet. Szakmai Forrás Sorozat. Kutatások I. Budapest, L' Harmattan Kiadó
3. Demetrovics Zsolt, Kelemen Gábor, Rácz József (2002): *Drogok, drogprevenció, ifjúsági problémák, intézményi szerepvavarak*. Budapest, Nemzeti Drogmegelőzési Intézet
4. Varga Zoltán dr. (szerk.) (2007): *A büntetőjog nagy kézikönyve*. Budapest, Complex Kiadó és Üzleti tartalomszolgáltató kft.
5. Kulthírek, In: *Magyar Narancs*, XII. évfolyam, 51-52.szám, 10. oldal
6. Kulthírek. In: *Magyar Narancs*, XVIII. évfolyam, 16. szám, 6. oldal
7. Kovácsy (2008): Utolsó kör. In: *Magyar Narancs*, XX. évfolyam, 7. szám, 32. oldal
8. Sporinak Artur (2001): Rádiófrekvencia-osztásra várva: Hullámverés. In: *Magyar Narancs*, XIII. évfolyam, 7. szám, 16-18. oldal
9. Szőnyei Tamás (2004): Az ORTT és a Tilos Rádió: Kő a szájban. In: *Magyar Narancs*, XIII. évfolyam, 16. szám, 10-12. oldal
10. Somlyódy (2008): Amputálva. In: *Magyar Narancs*, XX. évfolyam, 13. szám, 15. oldal

Internetes források

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Kult%C3%B3ria> (2008. 04. 10.)

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Dekriminaliz%C3%A1ci%C3%B3> (2008. 04. 10.)

<http://www.euroastra.hu/node/10068> (2008. 04. 12.)

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Kult%C3%B3ria>

http://hvg.hu/kultura/20080209_kultplex_kendernap_fu_kabitoszer.aspx

<http://www.origo.hu/party/20060510million.html>

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Dekriminaliz%C3%A1ci%C3%B3>

http://hu.wikipedia.org/wiki/Kendermag_Egyes%C3%BClet

<http://www.antroport.hu/szimbiozisnapok/>

http://tilos.hu/info.php?page_id=segits

<http://tilos.hu/>

<http://dozerfesztival.blog.hu/>

<http://www.euroastra.hu/node/10068>

Melléklet: Fényképek

Készítettem néhány fényképet a Kultipléxről és a március 6-ai tüntetésről:

